

מיל

הפילבוקס

פרק מתוך פנים אל פנים — הצומת מאת אבא קובנר

החובשים מתו! אל תעזוב אותי! זעק גיראק.
רגליו של איתי כשלו. אסביבו גססה פלוגתו.
מן הפילבוקס של אישודד הוטררה אש קטלנית...

זהו קטע מתוך הצומת, ספרו השני של אבא קובנר בסדרת פנים אל פנים, המתארת את מלחמת חטיבת גבעתי בדרום. שני הספרים שהופיעו עד כה יחולקו לקוראים על ידי שרות הספרים של העולם הזה במחיר מוזל מיוחד. פרטים על כך יבואו במודעה בשבוע הבא.

אילו ידעתי, כי כדור זה מיועד לראשי, שמא הייתי ממתין במקום עוד דקה אחת — הכדור פגע במסמ ואני רצתי בדרך ליוחאי. הפצועים ודאי קלטו ליבים, אך ברצתי רק את שועתם שמתעתי איתי! — קראו אחרי הפצועים.

מצבו של יוחאי לא היה טוב מזה של בועז, אף-על-פי שמחלקתו נפגעה עד כה פחות. האויב חשב, גם הוא ככל יוסף וילחצנו מכאן ומכאן כסבור היה, שיבקיע ל אל הפילבוקס. על כן מנחה את יוחאי צפונית עם שפת ההאדי הנפתל לרגלי הפילבוקס, ולא שר דקות שלמות והמחלקה כבר מתרוממת שם בהפרש מה, כלומר, בדירוג, משטה המחלקה שטות לגידי, שבדירמוחזין או באבוישושא שיחק דחוקא, אבל הלילה הזה השמיים הסתירו פניהם רף כל תפילותי!

הראשון נצטעק אוי ולא קם, נחום חש בשפיפה ובמחצית-הדרך נזדקף משום-מה החיבש — אה המקלען היה יריב, שנטל את המקלע השמוט, ובדולגו ונחטב. היה זה השתים חמק למחסה. מיד שמע אותו יורה על פני הגחיות וקרי קדימה, ונפלא ממנו, כיצד מחליף הלה במקלע וראה כזוהי קל-דעת היה יריב. מודה אני ומתודה כהרף-עין עמדה לעמיתו בלילות לא אחת ולא שתיים. כי את קלות-הדעת שיבחיני וכבר חשב שגם הוא יריב עודנו חי. רגע נתעלם שייניו וכבר חשב שגם הוא איננו.

יור גדול שופך על סביבותיו. ירקרק וצהבהב העיניים בהכחול, שאינו יודע טעמו, נפלט מן האשנב העליון של הפילבוקס. יוחאי נפצע, שמע קול קורא מקרוב. מיהר לעברו. הממם היה שרוע על האדמה ופניו כבושים. הוא לא נפצע. רק הפגז, שנחת לא הרחק ממנו, העיפו והחבטה הממתהו לשעה. גהר עליו וביקש לקרוא לחובש. איתי! — שמע עצעקיים — איתי מת! איתי על רגליו. איתי לא מת! שאג כנגדם בחמת-קול — אל תעשו פאניקה, לכל הרוחות! הם לא-עשו פאניקה והוא שטעה. כיצד זה שכתה, שמלכודו עוד איתי בעולם — והוא סמל-המחלקה של יוחאי.

אינו יודע, אם זה השם עשה — לא, ודאי שלא! — אך מכאן ואילך נשתרגו עצביו להיפסק. הרמין לגירמק, שיתקדם עם שתי הכיתות, והלה פעל כמצהה-ומשך את הלוחמים קדימה. עמדה אחת של המצרים נתערעה מן המחץ וסיעה של חיילים נתעופפה במנוסה לעבר הפילבוקס. מפועמים ונקו הבחורים בעקבות חממך, גירמק גם בצינפו רישמו ניכר משכמו-ומעלה, והוא ראה בסירוש היאך קימתו מתקטמת לפתע.

פצעו לא היה קשה ולשעה חזר גירמק ועמד על רגליו. אלא שהאנשים, בהקדר הממם וסמלו, ובראותם כי גם גירמק כרע מתאום נצמדו בבהלה לאדמה והיו מזדחלים במפורר אחרנית. אפשר היה זה רגע מכריע ואפשר לא אש האויב גברה, לוחכנית ומעוימת. בדליגה גסה הגיע ריבצם, חסם בעדם, ובהתייצבו לפניהם ביקש להקימם. זימה קמו: יוסקה וינר קם ובקומו מת. תחילה לא השגיחו בנפלו, שכן לא הוציא אפילו צעקה אחת — את פינק ראו כולם.

בבקבוק-מולוטוב היה עמו וכדור אחד מני רבים פגע בבקבוק דחוקא ופינק נולק בהעלם-אחד. פינק! — הגניש עליו — גלגל עצמך! הוא פרש ידיו ורגליו וגילגל עצמו כמה גילגולים מפרפרים על פני האדמה — ולא היה זה פינק עוד, רק לפיד בוער.

הם הפלידו הזה ככה. בערוב היום, בהיותם מכוונים לאצל ערימת-החציר בג'יכונה, היה זה פינק שאמר: חסר רק פגז אחד — צחק וכולנו הולכים כמו קש. עכשיו הגיע תורו של יוחאי.

ציויתי לאסוף את הפצועים ונזדרזתי למטה, אל הממקוף. חזר וטרף את המכשיר — לשוא. הוא נותק ממטה-הגדרו, גם לא הצליח להתקשר עם דוד בעקיפין. נוגיק ויואל אף הם לא שמעוהו. הנפגעים רוכזו בשטח-המת שבכערוק, יוחאי, שנחאושש בינתיים מן ההלם, ניצח על ההעברה. יוחאי בעצמו טען פצוע ועוד פצוע על כתפיו, והללו נישאו במידרוק, עוברים מיד אל יד, ששרשרת. ניכר היה מבחילותיו

ציויתי לאסוף את הפצועים ונזדרזתי למטה, אל הממקוף. חזר וטרף את המכשיר — לשוא. הוא נותק ממטה-הגדרו, גם לא הצליח להתקשר עם דוד בעקיפין. נוגיק ויואל אף הם לא שמעוהו. הנפגעים רוכזו בשטח-המת שבכערוק, יוחאי, שנחאושש בינתיים מן ההלם, ניצח על ההעברה. יוחאי בעצמו טען פצוע ועוד פצוע על כתפיו, והללו נישאו במידרוק, עוברים מיד אל יד, ששרשרת. ניכר היה מבחילותיו

ממה טורדת-מנוחה תלויה על פני השדה והם נעים וקרבים למטרה. עם כל פסיעה מתקפל הפרש ביניהם לעומתו, אך עדיין אינו רואה כלי-מאומה מלבד הלילה הסמיך. ראשונה של בועז משתלפת אייבזה מההאדי ונחלצת אל המי... מחלקתו של יוחאי מטפסת לימינו ועולה אף היא. הוא משלה את יוסקה גישש. אמניציה משגר אותותיו באלחוט ורגע ארוך אינו נענה. במופתע נקלט מכשיר קול של נוגיק והוא קורא לעומתו: נוגיק, — הודע לג'ג', אני מוכן. בתוך-כך חוזר במוצה יוסקה וינר. שניהם עוקס בתלו לית אחת וכמטח-הידי הנה מתערטל לנגד עיניו הפילבוקס הוא דמום ומעטף חשיכה. הפילבוקס — גרם מעובה וניל כאגרוף — והם הצליחו, משמע, לבוא למרגלותיו כחש ובנחת. מכאן לא יצאו אלא עשר דקות וכתה ראשונה ש הוכרעה למת.

אינו יודע כיצד אירע הדבר. ולעולם לא אדע, אם על כיוו חס נתארנו הדברים או אני הוא שאת גורלם חרצתי בשניהם נפעם כלשהו נשט את התצפית, אבל קולו היה שקט בסוקדו. ובקול שקט זה, שנסך תמיד משלחתו על פקודיו, הורה להם להיפרס.

עוד הם נפרסים כהלכה, ובטרם יוציא הפקודה להתחיל, נורתה עליהם ראקטה אחת ונחשול של עופרת פרץ אל האנשים מעברים. היו אלה מקלעים קלים ובינוניים שלהם, וכהרף-עין נתעשה גם מכונת-ירייה שוספנית ביותר. הרי זו אכזריות גמורה לצוות על בחורים שירוצו קדימה, כשאש רצופה ניתכת אל מיל פניהם — והוא על בחוריו ציחה: קדימה! — קדימה, שילח צעקה גדולה — וכיתה ומחצית הכיתה כבר היתה שם מורחא אל הים. בועז, קדימה! — הקפיד בגרון מורחח על מפקד המחלקה הראשונה.

שפת-ההאדי האחת נתגבהה כדי ארבעה מטרים במתולל והוא, בהיותו נטוץ על קרקעיתו של הערוק, לא קלט אלא צניפת ראשים בינות הכדורים ושאונו המתעתע של הקרב מעליו. אכן, קלט גם קלט גניחות רסוקות וקריאת-אוי נוספת. אך אלו ואלו היו קולות שכחים ביותר לעת הזאת. אתם אינכם יודעים, אבא אני יודע: בחורי מעולם לא זעקו זעקה כגודל האסון! עדיין לא ידע מי נפל ומה בדיוק מתרחש שם למעלה, וחושיו באחת נתמרטו. מלכות? — פלחה מחשבה ובעתה וכותלי ההאדי מוחצים את קירות ליבו. אפשר היה זה משנה חמור מצד, שלא הסגתי מיד אחור את המחלקה של בועז ולא נתתי לחרדה שתכפות את דעתי. והדעת, זו המודעת והעלולה-אם, אמרה בדין, — קדימה, אם מלכות — היחלץ בסריצה. אם על הצמדות הקדמוניות עליה — על אחת כמה

אם כה ואם כה המחירות והמחץ רק הם מדברים. ואל תהסס, כי שיקול תחת מעשה ברגע שכזה, כמוהו כתבוטה נחרצת. לא, לא היסטתי. אנשים גם הם לא היססו, ואפילו היססו, לרוע מולם, מאומנים היו הטב ומומסעים מאוד-מאוד — והם צייתו, כחיות נבונות ונאמנות ונוקן, בפקודתו, קדימה.

הוא נוטש את המכשיר וחש אל מקום המוקד. גושי אדמה חרבה מתפרורים תחת כפות-רגליו בטפטו ויודו נצרבות בכרכנים. עונו עולה והממם ניקרה לקראתו. בועז, הוא קרא לו, כראותו שאין עמו אנשים אלא כשיעורו כיתה ימשהו — היכן המחלקה?

זה ארבעה ירחים הוא מכיר בועז. טיפוס זה, אומר עליו גירמק, באמונה, שאינו מסוגל להזיל דימעה גם אחרי ארונו הוא. עיניו לא מזילות גם עכשיו, אבל מוזעזת מן הדמעות היא המלה האחת שהוציא מפיו.

הנה — השיב ופשת זרועו לפניו ולמטה, כדי-רגע שייט באצבע שלוחה, כמבקש לתחום גבול כלשהו, ומראייה ראשונה לא הבחין אלא שלוש וארבע גחיות משוטחות בסמוך. הרגים כולם?

גם פצועים. בועז צידד ראשו כנגד המדרון. הוא צונף ראשו מפני הכדורים ורוכז להביט. אכן, הם גולשים במדרון. מהם מקרטעים בכוח עצמם, מהם נישאים בשניים. נשמעת יללה חדה — ונקטעה. כתוך כך סותחים המצרים במרגמות מה אתה חושב לעשות? — שואל הממם. לחץ בכל הכוח! — אני אומר לו דבר של הבל.

א, כל זה לא חשב באותה שעה. עדיין לא ידע מה עלה בחלקם של דוד חסין והפלמח ושאר יחידות את נוגיק ויאלו קלט לסירוגין ומהי קילות הנפץ והיריות שבאו מהדרום ניכר היה, שהקרב נטוש שם והמערכה בגיורה המרכזית עדיין בעיצומה. שמא הוא בלבד נכשל — ואם ייסוג כלום לא יחרץ בזה גורל הלוחמים שמה? לא חשב לסגת בלי פקודה ולא יכולתי שלא לנסות, ולו פעם אחת עוד. להשיג את המטרה! אכן, בכל מאודו נתאמה לבצע את אשר הוטל עליו. דקות צרורה זו בתעודה היא שכפתה את דעתו. היא שהייתה על הכל הקולות והיא שניסרה בו ללא הרף: אל חפן לנפגעים, אל הפילבוקס!

אכן: הביט לפילבוקס. גם בשעה שרוב המפקדים שוב לא עמדו על רגליהם, גם לאחר שנהרג יוחאי, ותיבה תמה זו נפגעים כבר היתה לארוך-מתים גדול והפצועים מוסיפים ובאים — עוד הביט לפילבוקס. וכאן הבויקה מחשבה טרופה, והוא עוקר רגליו ורץ למושה בתצפית. קרא לאחד ממפקדיו המישנה ונשטתה עמו כדי רגע, להורותו היכן להתארגן מחדש והיכן יחסו האנשים בהתארגונה, והוא מפטיר לממם: יש לעשות זאת במהירות המאכטימלית! עם מי — תולה זה עיניים מבוהלות.

עם החיים! חרק עליו בריצחה. עבר על פני הבחורים, שטרחו בהעברת הפצועים, ומבלי שיפנה כה וכה, עלה למקום הנישא ביותר שעל גדות ההאדי. אולי בתוכו פנימה ביקש דבר-אחר, אך פניו מעוינות היו ומדעתו נחכחן להגיע לנקודת-תצפית מסוימת. האש היתה ניתכת על סביבותיו והוא לבדו בשטח. עונו עולה והנה לא רעיון מטורף הוא שצף במוחו, אלא סיכוי של ממש, מפורש וניגלה לעיניו: הנה — אפשר להציל! לעקוף את המעלות צמנה מזה ולהכותן בדרך אחרת. אולי, אולי יצליח הפעם! —

את כל האנשים הבריאים והסתער — נתרעשה דעתו קח איש-איש. אפשר לעשות עוד משהו? — והדבר נעשה מיד. אפילו ורגליו כשלוחות הדליגו במידרוק. מחורר וברחוק...

א היה בו צל של פאניקה. אולי גם הפעם, והחלטתו נחושה לא היססו ללכת אחרי מופרש מהפלוגה כמאתיים היתה בחופזו אליהם. נמצא עומד-הנה היה לעשור-היריה מטרים סך-הכול ומחמת הפגזים אנוס. האנחות פה ושם. ודאי לא היה משיגה בו ולא נשחטת רגע לאדמה מפני האש. הוא קרא ושלוש ואני לא שמעתי מלמולו. הבחין ביד המעורה פני האדמה ולא מאמין למראת עיניו קפץ ל...

גירמק? — קרא נחרד — אחת? חיי? לא חת חת לא לשאלה, שכן חיי היה ועודנו בהכרה מלאה. פגז זה לא השגיחו לחובשים בממך?

איתי — חירחה נשימות נוספות, אל ת-ע-זוב אותי! איפה הסצע? בנג? ככ-ן.

אקרא לחובשים, מיהר ואסף ברך אחת לקום. החובשים מתו — אל ת-לך!... הוציא זעקה עמומה ואצבעותיו נתעזרו והתחיקו בקיסוליו.

גירמק, אני לא עוזב אותך! אני שולח מייד אנשים אליך — ביקש להרגיעו. הוא לא הניח לרגליו וקולו נצטלל לפתע: איתי! לא שכחתי... אל תחשוב ששכחתי, שאני כמעט גרמתי למותך או בקרונתי. אבל הייתי ילד או ואתה לא תעזוב אותי עכשיו!

המלים נעתיקו מפיו. ששחתי את גבי לפניו וטענתי את נופו המנוגל על שכמי. ראיתי שייטוריו איזמים, אך הוא לא הוציא מעתה אפילו גניחה אחת, רק ליפת בחזקה זרר עותיו של צווארי ואנוכי קמתי עם המשא.

כך היה גירמק ורגליו כשלו. אפשר הוציא חמשים פסיעות ואפשר פחות. חש ששרקו מתסוקקים וכאילו מחטים ננעצות בשיפולי בטנו, עד שמעו, כרע על שתי כרכיו ורגע ארוך קרס בשפיפה אושה ועורפו שבור תחת כובדו. זרועותיו של גירמק הירפו משהו מחיבוקו ושפתיו לחמלמלו על אוניו. היתה זו רחישה חלושה ולא קלט אלא שתיים-שלוש הבדות קטועות: תקברו איתי.